# Skånska parasitsteklar.

Av

A. Roman.

Att från C. G. THOMSONS eget, under många år genomletade landskap rapportera nyheter i parasitsteklar, kan förefalla vågat. Berättigat är det emellertid, ty lika litet som Skånes växtlighet fått förbliva oförändrad, lika litet kan man vänta någon bestående likformighet i faunan, vare sig det rör insekter eller andra djur. Föreliggande lista innehåller också omkring 15 för Sverge nya former[1], de flesta från Ystadtrakten. Riksmuseets entom. afd. har nämligen från d:r I. AMMITZBÖLL mottagit till bestämning en samling parasitsteklar, som befunnits innehålla omkr. 360 olika ichneumonider samt ett mindre antal av övriga parasitfamiljer. Såsom oftast är fallet, såg samlingen vid första påseende tämligen »vanlig» och ointressant ut, emedan en del allmänna typer dominera, men den närmare undersökningen ändrade omdömet betydligt till det bättre. I denna redogörelse ha blott de intressantare formerna kunnat särskilt nämnas, med tillägg av några goda skånska fynd från folkskolläraren hr O. RINGDAHL, Hälsingborg, under det ej så få enstaka ex. måst lämnas obestämda. För att emellertid visa formernas fördelning meddelas en lista på representerade ichneumonidsläkten med antalet former på varje.

Från d:r AMMITZBÖLL ha erhållits följande upplysningar om lokaler i hans samling (data utan lokaluppgift betyda Ystad):

Brösarp ligger i östra Skåne.

Charlottenlund, Krageholm, Sandhammar, Tunbyholm och Örup ligga alla i Ystadtrakten.

[1] Markerade med fetstil.

Ekholmen ligger vid Råbelöfssjön vid Kristianstad.

Grönhult och Målen ligga i Vånga socken på Blekingsgränsen.

Slutligen får bearbetaren å både museets och egna vägnar framföra ett varmt tack till d:r AMMITZBÖLL och hr RINGDAHL för benägen tillåtelse att behålla exemplar av intresse.

## Ichneumonidsläkten i Ammitzböllska samlingen.

### 1. Ichneumones pentagoni

| | Antal former |
|---|---|
| *Anisobas* | 1 |
| *Eurylabus* | 2 |
| *Probolus* | 1 |
| *Automalus* | 1 |
| *Platylabus* | 1 |
| *Tricholabus* | 1 |
| *Exephanes* | 2 |
| *Chasmias* | 1 |
| *Ichneumon* | 13 |
| *Amblyteles* | 13 |
| *Alomya* | 1 |
| *Stenichneumon* | 3 |
| *Cratichneumon* | 8 |
| *Ctenichneumon* | 5 |
| *Eupalamus* | 1 |
| *Trogus* | 1 |
| *Protichneumon* | 4 |
| *Coelichneumon* | 7 |
| *Melanichn. (+ Bar.)* | 4 |
| *Phæogenes* | 6 |
| *Aethecerus* | 1 |
| *Oiorhinus* | 1 |
| *Dicælotus* | 1 |
| *Stenodontus* | 1 |

---

| | |
|---|---|
| *Exolytus* | 1 |
| *Atractodes* | 2 |
| *Stilpnus* | 2 |
| *Gelis (Pezomachus)* | 8 |
| *Hemiteles* | 10 |
| *Astomaspis* | 2 |
| *Aclastus* | 1 |
| *Cecidonomus* | 1 |
| *Phygadeuon* | 12 |
| *Stylocryptus* | 3 |
| *Megaplectes* | 1 |
| *Microcryptes* | 6 |
| *Cratocryptus* | 1 |
| *Cubocephalus* | 1 |
| *Echthrus* | 1 |
| *Cryptus* | 4 |
| *Acroricnus* | 1 |
| *Pycnocryptus* | 1 |
| *Goniocryptus* | 1 |
| *Idiolispa* | 1 |
| *Spilocryptus* | 2 |
| *Gambrus* | 2 |

### 2. Ichn. deltoidei.

| | Antal former |
|---|---|
| *Megarhyssa* | 1 |
| *Ephialtes* | 5 |
| *Perithous* | 2 |
| *Pimpla (+ Itoplect.)* | 7 |
| *Apechtis* | 3 |
| *Tromatobia* | 1 |
| *Epiurus (+ Iseropus)* | 8 |
| *Delomerista* | 1 |
| *Polysphincta* | 1 |
| *Clistopyga* | 2 |
| *Lampronota* | 2 |
| *Helictes* | 1 |
| *Allomacrus* | 1 |
| *Plectiscus* | 2 |
| *Glypta* | 9 |
| *Syzeuctus* | 1 |
| *Phytodietus* | 1 |
| *Lissonota* | 13 |
| *Meniscus* | 4 |
| *Exetastes* | 4 |
| *Collyria* | 1 |
| *Scolobates* | 1 |
| *Euceros* | 1 |
| *Metopius* | 1 |
| *Chorinæus* | 2 |
| *Exochus* | 4 |
| *Polyclistus* | 1 |
| *Exyston* | 1 |
| *Acrotomus* | 1 |
| *Cteniscus* | 2 |
| *Monoblastus* | 1 |
| *Erromenus* | 1 |
| *Scorpiorus* | 3 |
| *Polyblastus* | 1 |
| *Psilosage* | 1 |
| *Tryphon* | 7 |
| *Opheltes* | 1 |
| *Paniscus (+ Parabat.)* | 6 |
| *Absyrtus* | 1 |
| *Perilissus (+ Spanot.)* | 4 |
| *Eclytus* | 2 |
| *Lathrolestes* | 1 |
| *Astiphromma* | 1 |
| *Mesochorus* | 3 |
| *Catoglyptus* | 1 |
| *Stiphrosomus* | 1 |
| *Rhæstes* | 1 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| *Prosmorus* | 1 | *Zootrephus* | 1 | *Meloboris* | 1 |
| *Sychnoleter* | 1 | *Promethes* | 4 | *Olesicampa* | 2 |
| *Hadrodactylus* | 6 | ——— | | *Pyracmon* | 1 |
| *Ipoctonus* | 1 | *Enicospilus* | 2 | *Sagaritis* | 7 |
| *Synomelix* | 1 | *Ophion* | 6 | *Nepiera* | 1 |
| *Syndipnus (+Synod.)* | 2 | *Nototrachys* | 1 | *Aphanistes* | 1 |
| *Alexeter* | 1 | *Campoplex* | 7 | *Exochilum* | 1 |
| *Scopesus* | 2 | *Nemeritis* | 2 | *Anomalon* | 2 |
| *Mesoleius* | 5 | *Omorga* | 5 | *Labrorychus+(Agryp.)* | 2 |
| *Banchus* | 1 | *Cymodusa* | 1 | *Barylypa* | 1 |
| *Bassus* | 3 | *Anilasta* | 3 | *Cremastus* | 1 |
| *Homotropus* | 8 | *Angitia* | 10 | *Thersilochus(+Diap.)* | 3 |

## Märkligare former.

I, **Agriotypidæ.**

*Agriotypus armatus* WALK.: »Fogelsång, vid bäcken $^{21}/_{4}$ 07», 1 ♂; Hälsingborg april 13, 1 ♀. RINGDAHL.

Synes ej förut vara konstaterad från Skåne. Bearbetaren har tagit denna egendomliga lilla husmaskparasit vid Hågaån i Uppsalatrakten i maj månad, flygande tätt öfver vattnet längs stranden. Detta är troligen artens nordligaste kända lokal.

II. **Ichneumonidæ.**

*Anisobas hostilis* GR: $^{26}/_{9}$ 07, 1 ♀. — Arten var ny för Riksmuseets svenska samling och uppges av THOMSON utan vidare detaljer som »sällsynt».

*Eurylabus torvus* WESM.: $^{23}/_{6}$ 11, 1 ♀. — Riksmuseet har arten nordligast från Uppland.

*E. tristis* GR.: $^{23}/_{6}$ 16, 1 ♀. — Den minst sällsynta arten i detta sällsynta släkte. Finns på Riksmuseum nordligast från Östergötland och Gottland.

*Automalus alboguttatus* GR.: 1 stor ♂, kläckt febr. 1884 ur *Dasychira pudibunda*. — Arten, som förut flera gånger är kläckt ur samma värd, brukar i systemet vanligen ställas bredvid *Trogus,* men torde vara närmast släkt med *Platylabus.* Övergången till de oftast rätt små arterna i detta släkte förmedlas av den blott från Sverge kände, metalliskt blå *P. uranius* DALM., som är jätten i släktet och når 20 mm

längd. I Riksmuseets svenska samling fanns förut blott en liten *Autom.*-♂ utan lokaluppgift.

*Exephanes hilaris* GR.: $^{10, 12}/_{7}$ 15, $^{7, 14}/_{7}$ 16, 4 ♂. — Först av THOMSON anförd som svensk; nordligast funnen av bearb. i Uppsalatrakten (Ultuna), där den liksom vår andra och vanligare art lever i sumpvegetation vid Fyrisån. För Riksmuseum var den ny.

*Ichneumon mordax* KRIECHB.: Krageholm $^{19}/_{7}$ 15, 1 ♂. — Har i Sverge blott påträffats i Skåne. Riksmuseets enda ex. var också en ♀ därifrån.

*I. sarcitorius* L.: $^{24}/_{9}$ 13, 1 ♂. — En av de allmännaste arterna i hela Europa. Medtages här för att påpeka den skandinaviska formens olikhet med den kontinentala, i det hannens teckningar på bakkroppen hos oss äro vita, på kontinenten gula. Vår form bör anses som stamform, emedan LINNÉ's typmaterial bestod av exemplar från Uppsalatrakten. — Blott som en sällsynthet har den vittecknade formen någon gång påträffats på kontinenten.

*I. trispilus* THOMS.: Krageholm $^{19}/_{7}$ 15, 1 ♂. — Blott känd från Skåne och saknades i Riksmuseum.

*Amblyteles atratorius* F.: Charlottenlund $^{26}/_{8}$ 85, Halmstad $^{12}/_{4}$ 15, 2 ♀. — Exemplaren hade tydligen övervintrat som fullbildade och sakna ljusa fläckar på bakkroppen. Riksmuseum har arten nordligast från Stockholmstrakten.

*A. nonagriæ* HOLMG. (*Spilichn. limnophilus* THOMS.): 1 ♀ utan fynduppgift; 2 ♂, den ena kläckt ur *Nonagria typhæ* $^{27}/_{8}$ 07. — I Riksmuseum nordligast från Stockholmstrakten.

*A. simplicidens* (*Spilichn.* THOMS.): Grönhult $^{20}/_{8}$ 11, 1 ♂. — Saknades i Riksmuseum. Bearbetaren har funnit en ♂ i västra Närke.

*Stenichneumon hæreticus* (*Amblyteles* WESM. ♀ 1854, *Ichn. urticarum* HOLMG. ♂♀ 1880, *I. Mölleri* HOLMG. ♀ nec ♂ 1884, *A. hæreticus* KRIECHB. ♂ 1888, *St. urticarum* RN 1914, Ark. f. zool. 9: 2): Ringsjötr. $^{15}/_{8}$ 13, 1 ♂. RINGDAHL. — Arten beskrevs efter en ♀ fr. Savojen, men är spridd över hela mellersta och norra Europa samt Sibirien. I Sverge var den hittills känd som en mera nordlig art och under de HOLMGREN'ska namnen. Riksmuseum ägde den från Hälsingland, Öster- och Västergötland, bearbetaren har en ♀ från

Småland (Jönköping, C. O. v. PORAT), men för Skåne synes arten vara ny. Hannen träffas vida mer sällan än ♀.

*Craticlmeumon rubricosus* HOLMG. $^{16}/_{6}$ 16, 1 liten ♂. — Utbredd över hela Sverge, men överallt sällsynt. Stämmer väl med GRAVENHORST's *Ichn. personatus* var. 1; i Riksmuseum finns ett gammalt ♂-ex., etiketterat »*personatus*».

*C. varipes* GR.: 1 ♀ utan fynduppgift. — Enligt THOMSON skall arten ej vara sällsynt, men detta gäller tydligen blott sydligaste Sverge. Riksmuseum äger dock en ♂ från Lappland (P. WAHLBERG).

*Ctenichneumon fossorius* v. *pallidipes* GR.: $^{20}/_{8}$ 08, 1 ♀, kläckt ur *Acronycta megacephala*. — Detta är artens vanliga barrskogsform. En extremt melanistisk form av denna art el. *divisorius* GR., med bakkropp och bakben alldeles svarta, äger bearbetaren från Uppland (E. WIRÉN, som samtidigt fann ännu en liknande ♀).

*Ct. funereus* FOURCR.: 1 ♂ utan fynduppgift. — En sällsyntare, sydlig art, som Riksmuseum har nordligast från Uppland.

*Ct. inspector* WESM. $^{3}/_{10}$ 16, 1 ♀. — Ävenledes en sydlig art, nordligast företrädd i Riksmuseum från Stockholmstrakten.

**Ct. melanocastanus** var. **borealis** n. var. ♂♀: differt a specie genuina, cui sculptura forti segmenti 2. abdominis ♀, 2.—5$^{i}$ ♂ simillimus, abdomine pedibusque posterioribus totis nigris (♂ tibiis intermediis antice medio rufescentibus). — $^{28}/_{5}$ 85, 1 ♀, kläckt ur *Panolis griseovariegata* GOEZE; 1 ♀ från RUDOLPHI (trol. Hälsingland, Delsbo). Bägge dessa ex. funnos i Riksmnseets svenska samling. Ur den AMMITZBÖLLska tillkommer 1 ♂ $^{28}/_{6}$ 09.

Denna art var förut ej känd som svensk. Varieteten synes stämma med WESMAEL's var. 1 bis (♂) och förekommer i så fall även på kontinenten.

*Protichneumon fusorius* var. *mediofulvus* BERTH: 1 ♂ utan fynduppgift. — Denna sällsynta variant med svart bakkroppsspets synes ej bilda någon egen ras, utan förekommer alltid enstaka.

*Coelichneumon falsificus* WESM.: 1 ♀ utan fynduppgift. — Sydlig art; Riksmuseum har den nordligast från Uppland (HOLMGREN).

*C. microstictus* GR.: Målen $^{17}/_{6}$, $^{4}/_{7}$ 15, 2 ♂ + 2 utan fynduppgift. — Likaledes en sydlig form; Riksmuseets nordligaste ex. från Västergötl. och Bohuslän.

*C. opulentus* TASCH. (*Ichn. silvanus* HOLMG. pro p.): 1 ♀ utan fynduppgift. — A. E. HOLMGREN förblandade denna ståtliga art med *Stenichn. calcatorius* THUNB., som han själv beskrivit under ovanstående namn inom parentes. Riksmuseet har ett par från Uppland, vars ♂ är den av HOLMGREN felbestämda.

*Phæogenes capitosus* HOLMG.: $^{26}/_{4}$ 12, 1 ♀. — Denna sällsynta, om släktet *Proscus* erinrande art, är förut blott funnen i Stockholmstrakten, Jämtland och Lappland och saknas alldeles i THOMSON's bearbetning av phæogeninerna.

*Ph. infimus* WESM.: $^{2}/_{9}$ 16. 1 ♀. — Av denna art hade Riksmuseum förut 2 ♀ från Västerbotten (BOHEMAN).

*Ph. mysticus* WESM.: 1 ♀ utan fynduppgift. — Riksmuseum har blott en serie av 5 ♂ från Gottland (BELFRAGE).

*Aethecerus graniger* THOMS.: »Juniperus $^{1}/_{8}$ 90», 2 ♂. — Denna sydliga art finns i Riksmuseum nordligast från Stockholmstrakten.

*Oiorhinus pallidipalpis* WESM.: $^{7}/_{9}$ 16, 1 ♀. — Rätt sällsynt, men vitt spridd. I norr går den åtminstone upp i Ångermanland (Riksmus. 1 ♂, STÅL).

*Stenodontus marginellus* GR.: $^{22}/_{8}$ 06, 1 ♀. — Mindre sällsynt än föregående, men ej funnen längre norrut än Stockholmstrakten och Bohuslän (Riksmuseum).

*Atractodes exilis* HAL. (♂ = *angustulus & delicatulus* FÖRST. 1876) $^{21}/_{6}$ 11, 1 ♂. — Denna mycket missförstådda art utmärkes av den smärta bakkroppen, hos ♀ knivformigt hoptryckt och baktill från sidan sedd spetsig, hos ♂ med 2. tergiten nära dubbelt längre än ändbredden (ovanifrån sedd), samt hos huvudformen på låglandet med antennskaftets undersida och trochantererna gula. Den av mig 1909 beskrivna *A. acuminator* är en mörk, i fjällens hed- och björkregioner förekommande ras av denna art. I FÖRSTER's stilpninmonografi av 1876 är *exilis* ♀ felaktigt placerad, nämligen bland arterna med sluten vingareola.

*A. fatalis* FÖRST. (*compressus* THOMS. 1884; ♀ = *designatus* FÖRST. 1876, *major* RN 1909; ♂ = *progenitus & ultorius*

FÖRST.): $^{19}/_{6}$ 12, 1 ♂. — Efter bearbetning av Riksmuseets stilpninmaterial med användande även av FÖRSTER's ovannämnda monografi synes det mig otvivelaktigt, att namnet *fatalis* tillhör denna art och har prioritet. Karaktäristiskt i färgteckningen är, att hur ljus antennsträngen än kan vara hos ♀, är skaftet alltid i bägge könen mörkt, på sin höjd rödaktigt på undersidan, varjämte trochantererna äro mörka hos bägge könen. Mellanbröstsidornas punktering, varpå THOMSON lägger stor vikt, är svag och gles och kan ej användas som skiljemärke från *exilis*. Honans bakkropp är emellertid blott i bakre hälften hoptryckt med spetsen från sidan sedd tydligt tvärhuggen.

*Gelis* THUNB. 1827 (*Pezomachus* GR. 1829).

År 1912 konstaterade W. A. SCHULZ efter typundersökning, att THUNBERG's dittills obeaktade släktnamn är prioritetsberättigat framför det allmänt använda GRAVENHORST'ska. Även bearbetaren har undersökt de THUNBERG'ska typerna och anser sig böra framhålla, att bägge de av THUNBERG nybeskrivna arterna tillhöra vad man brukat kalla *Pezomachus*. De många arterna likna i honkönet som bekant små myror, fastän nästan alltid med utstående borr. Hannarna äro än vingade, än nästan ovingade, ibland t. o. m. inom samma art.

*G. anthracinus* FÖRST.: $^{19}/_{8}$ 09, 1 ♀. — Känd från Tyskland, England, Skåne och Öland, men tämligen sällsynt liksom andra helt svart arter. Kläckt i England ur *Elachista subnigella*.

*G. ruficornis* THUNB. (♀ = *Pez. hortensis* GR. v. 3, 1829; *tristis?*, *bicinctus*, *petulans*, *blandus*, *comes*, *attentus*, *viduus*, *lepidus transfuga* FÖRST. 1851): Åhus $^{6}/_{8}$ 16, 1 ♀ + 1 ♀ utan fynduppgift. — Mindre allm. över hela Sverge, av THOMSON 1884 anförd under namnen *comes* och *petulans* i begge könen. Honan, som varierar mycket i storlek och färgteckning, kan ha helt röd antennsträng, vilket ej är bearbetaren bekant om någon annan art. Av DE GAULLE upptages *comes* som kläckt ur *Cemiostoma spartifoliella* i Frankrike.

***Hemiteles dispar*** THOMS.: $^{19}/_{6}$ 12, 1 ♀. — Ny för Sverge. Beskriven 1884 från Frankrike och sedan uppgiven för Ungern av O. SCHMIEDEKNECHT. Arten påminner i hon-

könet om sl. *Gelis,* men har vitaktiga, punktformiga vingrudiment.

*Astomaspis melanarius* GR. (*Hemit. vicinus* THOMS.): flera ♂♀ utan fynduppgift. — Ofta kläckt ur dagfjärilpuppor, flera ur var puppa. Honan har till största delen röd, ♂ helt svart bakkropp.

THOMSON har hos denna art förbisett den viktigaste släktkaraktären: de två små groparna med mellanliggande upphöjt korn på pronoti översida, varför den i hans uppställning och i alla därav beroende kommit långt från sina verkliga släktingar. Bland europeiska arter synes *A. scabriculus* (*Hemiteles* THOMS.) vara mäst närstående.

*Phygadeuon annulicornis* THOMS.: 22/5 12, 26/5 16, 2 ♀. — Synes huvudsakligen hava sydlig utbredning, men finns enligt ex. i Riksmuseum ännu i Stockholmstrakten.

*Ph. oppositus* THOMS.: 26/5 16, 1 ♀. — Exemplaret avviker från originalbeskrivningen genom borren, som är tydligt längre än 1. tergiten, men stämmer i övrigt fullkomligt därmed. Honans ögon äro ej sällan gleshåriga och hennes 1. tergit ± oregelbundet strimmig, varför det är förklarligt, att bearbetaren år 1909 misstog denna allmänna art för *trichops* THOMS.

*Ph. parvipennis* THOMS.: 23/5 11, 2 ♂ med rödtecknade 2.—3. tergiter; 25, 29/4 16, 3 ♂ med helsvart bakkropp. — Blott känd från Skåne. Bakkroppen beskrives som svart hos ♂, så att exemplaren med rödtecknad mitt möjligen tillhöra någon närstående art, kanske *perfusor* GR.

*Ph. trichops* THOMS.: 24/4 16, 1 ♀. — Denna ♀, som fullkomligt stämmer med THOMSON's uppgifter, avviker bestämt från vad bearbetaren hittills ansett för denna art och som troligen är den ovan omtalade *oppositus*. På det föreliggande ex. äro ögonen täthåriga och 1. tergiten bakom andhålen regelbundet längsstrimmig. SCHMIEDEKNECHT (Op. ichn. p. 718) upptager arten som tysk, men fråga är, om han råkat på den rätta, som tycks vara ganska sällsynt och i Sverge blott träffats i Skåne.

**Stylocryptus rusticus** HABERM.: 6/7 16, 1 ♂; 1 ♀ utan fynduppgift. — Ny för Sverge. Beskriven i Deutsche ent. Zschr. 1912 p. 179 av H. HABERMEHL från mellersta och

västra Tyskland. I Ent. Anstaltens samling finns en troligen hithörande ♂ från Östergötl. (A. TULLGREN), och själv har jag d. 17/6 funnit en liknande, blott 5,5 mm. lång ♂ på Björkö i Roslagen.

**S. testaceipes** BRKE (*coxalis* SCHMIED.): 1 ♀ utan fynduppgift. — Ävenledes ny för Sverge; bästa beskrivningen på samma ställe som föreg. art (p. 184). Hittills blott känd från Tyskland, men synes liksom föreg. art uppträda ännu nordligare än Skåne, ty d. 11/7 16 fann bearbetaren vid Skagersbrunn i sydligaste Värmland en antagligen hithörande ♀ med något svärtad bas å alla höfter.

*Megaplectes monticola* GR. (*Iocryptus regius* THOMS.): 24/10 07, 1 ♀ + 2 ♀ utan fynduppgift; 10, 15/8 13, 2 ♂ + 1 ♂ utan fynduppgift. — Denna vår stätligaste cryptid lämnas ännu 1904 av SCHMIEDEKNECHT utan värduppgift. Emellertid meddelar A. E. HOLMGREN i Ent. T. 1886, att den lever hos *Harpya vinula,* och C. MORLEY omtalar 1907 dess kläckning i Tyskland ur *Clostera anachoreta*. Efter THOMSON's föredöme placeras släktet med sin enda art allmänt i spetsen av underf. *Cryptinæ* på grund av en påstådd släktskap med underfam. *Ichneumoninæ*. Enligt bearbetarens åsikt, framställd 1913 i Ark. f. zool. 8: 15, står släktet i vår fauna närmast *Acanthocryptus* THOMS., där särskilt *A. perscrutator* THUNB. (*nigritus* GR.) visar omisskännlig likhet.

*Microcryptus alutaceus* THOMS.: 27/7 08, 1 ♀. — Förut blott känd från »Norrland». Exemplaret är 5,6 mm. långt och motsvarar fullkomligt THOMSON's korta beskrivning.

*M. contractus* GR.: 18/6 14, 1 ♂. — Förut känd från Skåne, som synes vara artens nordligast kända fyndtrakt. Av THOMSON med rätta ställd sist i släktet, ty den bildar tydligen övergången till närmast följande släkte, *Acanthocryptus*.

*Cratocryptus leucopsis* GR. (*Stenocr. oviventris* THOMS. nec GR.): 31/5 16, 1 ♀. — Ej vidare sällsynt åtminstone upp till Uppsala, men då namnet på grund av typundersökning 1910 blivit så radikalt ändrat, kan ett påpekande vara nyttigt.

*Cubocephalus nigriventris* (*Stenocr*. THOMS. *Phyg. oviventris* GR. ♀ nec ♂): 14/9 15, 1 ♀; 31/5 16, 1 ♂. — Utbredd ända

upp i fjällens björkregion, där den är kanske allmännare än på låglandet; alltid på trädstammar. GRAVENHORST's artnamn åsyftar den hanliga typens breda bakkropp, varför föreliggande art bör behålla THOMSON's artnamn.

*Gambrus inferus* THOMS.: »Zygæna», 1 ♀. — Är kanske den *G. »ornatus»*, som redan förut kläckts ur en *Zygæna* av RONDANI.

*G. ?superus* THOMS.: Grönhult 1/6 14, 1 ♀. — Stämmer väl med den korta beskrivningen, men både 7. och 8. tergiterna äro vitfläckade. Riksmuseets material av detta liksom de flesta övriga cryptidsläkten är ännu obestämt, så att jämförelsematerial saknas.

**Rhyssa approximator** GR.: Engelholm 15/6 13, 1 ♀. RINGDAHL. — Ny för Sverge, men känd från både Danmark (Seland, Mus. SEHESTED sec. FABR.) och Norge (Dovre, BOHEMAN). Arten uppträder med skutell, bakkropp och höfter svarta eller rödtecknade. En extremt ljustecknad form är den norska, som av HOLMGREN beskrevs som ny art (*Rh. alpestris*). Det skånska exemplaret är tvärtom extremt mörkt, med svarta höfter samt skutell och bakkropp utan röda tvärband. Den mörka formen synes vara mindre sällsynt än den ljusa, som möjligen är speciellt subalpin.

*Ephialtes extensor* THOMS. (*pleuralis* HELLÉN 1915 nec THOMS.): 1 ♀ utan fynduppgift. — En åtminstone ända till Uppsalatrakten ej sällsynt art, som egendomligt nog saknades i W. HELLÉN's bearbetning av Finlands *Pimplinæ*. Vid närmare efterseende finns den dock, men under orätt namn, ty THOMSON's *pleuralis* saknar gul skulderstrimma, vilket däremot HELLÉNS så benämnda art har i likhet med *extensor*; även borrens längd stämmer bättre med *extensor* än med *pleuralis*.

**Iseropus Bernuthi** HTG (*Pimpla* auct.): 1 ♂ utan fynduppgift. — Ny för Sverge. Avviker från vår hittills enda art av släktet, *I. stercorator* F. (*Pimpla graminellæ* HOLMG., *Holmgreni* SCHMIED.) bl. a. genom svart ansikte hos ♂. Enligt RATZEBURG kläckt ur *Bombyx pini*.

*Epiurus brevicornis* GR. (*nigriscaposus* THOMS., *infestus* FÖRST.): 6/7 09, 23/6 11, 25/5 16, 3 ♀; Tunbyholm 12/6 16, 1 ♀; Åhus 6/8 16, 1 ♀ + 1 ♀ utan fynduppgift. — GRAVEN-

HORST's *Pimpla brevicornis* har länge brytt ichneumonologerna, alltsedan HOLMGREN i sin svenska pimplidmonografi av 1860 som var. 1 av denna art upptog en allmän, rödhöftad ängsform, utbredd över så gott som hela Europa. Denna form utträngde snart i allmänna medvetandet den ursprungligen beskrivna, mörkhöftade och betydligt sällsyntare arten, så att THOMSON 1877 i sina Opusc. ent. beskrev den rödhöftade »varieteten» som *brevicornis* GR. och gjorde en »ny» art av den rätta *brevicornis* (med uteglömd lokaluppgift!) År 1908 finner man emellertid i MORLEY's »Ichn. of Gr. Brit.» III den mörkhöftade formen som *brevicornis* GR., och förf. visar sig känna arten genom sin uppgift, att den lever i sumpvegetation. Detta levnadssätt har bearbetaren kunnat bekräfta genom fynd i Uppsalatrakten (Ultuna) och Bohuslän (Grebbestad). Namnet *infestus* FÖRST. är grundat på honor med till större delen röda bakhöfter.

*E. depositor* FÖRST. (*brevicornis* THOMS. nec GR., *agilis* FÖRST.): $^{28}/_{9}$ 07, $^{17}/_{9}$ 16, 2 ♀. — Skild från föregående art även genom den längre 1. tergiten.

***E. geniculatus*** (*Ephialtes* KRIECHB.) var. **suecicus** n. var.: Engelholm $^{10}/_{9}$ 16, 1 ♀, RINGDAHL; kläckt ur grankottar v. Skogsförsöksanstalten (april 1916) I. TRÄGÅRDH; kläckt ur *Pissodes validirostris* i tallkott (el. froätare?) från Ingarö i Sthlmstrakten $^{20}/_{6}$ 17, 1 ♀. A. ROMAN — ♀. Differt a forma continentali coxis omnino nigris, pictura nulla flava ante tegulas rufas, femoribus posticis apice non, sed plerumque in medio infuscatis nervelloque semper paullo infra medium fracto. Long. 8, ter. 7,5 mm.

♂ a ♀ femoribus posticis totis, intermediis supra & subtus nigris, palpis (at ore toto nigro!), trochanteribus omnibus præter maculam nigram basalem superam posteriorum, annulis tibiarum posteriorum angustis basali & medio dimidioque basali metatarsi postici, albis; item pedum anticorum femoribus subtus semel oblique emarginatis, tibiis curvis, differt. Segmenta abdominis iisdem feminæ vix longioribus, 2. & 3. nempe quadratis vel subtransversis. Long. circ. 7 mm.

Det är med någon tvekan bearbetaren tror sig böra hänföra denna form till KRIECHBAUMER's *Ephialtes*-art. De 4 ♀, 2 ♂ jag sett äro alldeles enhetliga; de svarta höfterna,

vinglockens svarta omgivning och borren, som är något kortare än kroppen, äro de förnämsta avvikelserna från den mellan- och sydeuropeiska stamformen, som enligt originalbeskrivningen kan ha nervellus bruten ovan mitten. Den hittills obekanta ♂ med sina urringade framlår och dubbelt vitringade baktibier placerar dock den svenska formen otvivelaktigt i sl. *Epiurus*, dit den alltid under mitten brutna nervellus redan förut pekade. — Artens mellaneuropeiska stamform synes leva i lövskog, ty KRIECHBAUMER förmodade någon i ek levande larv som värd. D:r TRÄGÅRDH's och mina egna kläckningar visa, att den föreliggande rasen tillhör barrskogen. En ytterst närstående ras, varav jag blott känner ♀, är av d:r AMMITZBÖLL tagen $^{29}/_{6}$ 08, 1 ♀. Själv äger jag formen från Bohuslän, Uppland och Dalarna. De exemplar jag tagit själv flögo alltid kring granar på försommaren. Honan skiljer sig från var. *suecicus* blott genom de helt ljusa trochantererna och de brett vittecknade baktibierna. — Till *E. geniculatus* hör troligen *E. abditus* FÖRST., publicerad i en kortfattad bestämningstabell 1888, men de meddelade karaktärerna äro för få för säkert avgörande.

*E. inanis* SCHRK.: $^{5}/_{5}$ 16, 1 ♂. — SCHMIEDEKNECHT ställer denna lilla sällsynta art till *Ephialtes* på grund av den smala bakkroppen och den kroppslånga borren, men häremot tala såväl bakvingarnas nervellus som hannens urringade framlår.

*E. stenostigma* THOMS. (*proximus* FÖRST.): $^{18}/_{8}$ 09, 1 ♀. Beskriven från Ringsjötrakten och sedan blott återfunnen i Tyskland, varifrån bearbetaren äger exemplar. Arten liknar habituellt den i södra Sverge allmänna *E. inquisitor* SCOP., men honan skiljes lättast på den kortare borren.

*Clistopyga incitator* F.: Brösarp $^{1}/_{8}$ 06, 1 ♀ + 1 utan fynduppgift. — Om denna i Sverge ej sällsynta arts parasitism finnas två mycket olika uppgifter. Å ena sidan skall den i England ha kläckts ur galler av *Cynips Kollari* (en gallstekel på ek), å andra sidan dess var. *hæmorrhoidalis* GR. i Tyskland ur galler av *Retinia resinana* (en vecklare på tall); den synes alltså vara gallparasit. — Var. *Sauberi* BRAUNS 1898 ut species (*incit.* var. *a.* HOLMG.; *incit.* ac. *nigrina* HELLÉN 1915) är denna arts tredje och mörkaste färgform,

på samma gång som den är något småväxtare än de bägge andra. Då BRAUNS beskrev sin »nya» art från Nordtyskland, anade han tydligen ej, att den långt förut urskilts av HOLMGREN från Sverge, ehuru blott med en bokstav som beteckning. När nu på sistone HELLÉN påträffade samma form i Finland, igenkände han den som HOLMGREN's varietet, men ej som BRAUNS' art. Eftersom formen återfinnes på flera håll, måste den anses som särskild ras, sannolikt åstadkommen av någon speciell värd.

*Allomacrus pimplarius* THOMS.: $^{26}/_{5}$ 16, 1 ♂. — Känd från Skåne och Schweiz, men förekommer ända upp i lapska fjällens björkregion, där bearbetaren tagit en ♀ vid Torneträsk. Arten är således vitt spridd, men överallt sällsynt.

*Plectiscus hyperboreus* HOLMG. 1869 (*bistriatus, subteres* THOMS. 1888): $^{29}/_{8}$ 16, 1 ♀. — Exemplaret stämmer i fråga om storlek och nervellus närmast med *bistriatus*. Den i Nordtyskland funna, betydligt större *subteres* synes mig blott vara en luxurierande, sydlig form av *hyperboreus*, som eljest är övervägande nordlig, känd från Spetsbergen. Lappland och Grönland.

*Glypta monoceros* GR.: Grönhult $^{20}/_{8}$ 16, 2 ♀. — Förekommer sparsamt i sumpvegetation, vilket redan antydes av den röda färgteckningen.

*G. varicoxa* THOMS.: $^{29}/_{6}$, $^{4}/_{7}$ 11, 2 ♂. — Förut känd från mell. Skåne och Tyskland.

**Lissonota basalis** BRKE: $^{17}/_{8}$ 06, 1 ♂, AMMITZBÖLL; Råå $^{9}/_{9}$ 15, 1 ♂, RINGDAHL. — Ny för Sverge, åtminstone under detta namn, ty det är möjligt, att THOMSON med *L. sulphurifera* GR. menat denna art. Bearbetaren fann *basalis* i bägge könen redan högsommaren 1911 i fuktiga diken vid Grebbestad, Bohuslän. Artens utbredning är stor, ty den beskrevs från nordöstra Tyskland och synes även, att döma av uppgifter från Rev. W. F. JOHNSON, förekomma på Irland. Denna art och *L. fundator* THUNB. äro i storlek och habitus ytterst lika, så att det ej är underligt, att bägge gå under namnet *sulphurifera* GR. De skiljas dock lätt genom den baktill ovanligt skarpt och djupt intryckta mellanbröstfåran hos *fundator* och genom de smalt vitaktiga bakre tibiebaserna

hos *basalis*. Hannen har ansikte och höfter något gultecknade hos *fundator*, men ej hos *basalis*.

*L. clypealis* THOMS.: $^{20}/_{8}$ 09, 1 ♀. — Förut blott känd från nordvästra Skåne samt från mellersta Tyskland.

*L. fundator* THUNB. (*rimator* THOMS.). Grönhult $^{10}/_{10}$ 09, 1 ♀ + 1 utan fynduppgift. — En sydlig art, men förekommer ännu i Stockholmstrakten. Bearbetaren har erhållit den från Tyskland under namnet *sulphurifera* GR., vilket troligen är riktigt, men blott kan avgöras genom typundersökning. I alla fall kvarstår THUNBERG's namn såsom äldre.

*L. parallela* GR. var. *nigricoxis* STROBL: $^{21}/_{7}$ 15, 2 ♀, 1 ♂; $^{5}/_{9}$ 16, 1 ♀. — Denna svarthöftade form (med gul fläck på utsidan hos ♂) synes i Sverge vara vanligare än den rödhöftade, som är den allmänna på kontinenten. STROBL fann sin enda ♀ av varieteten i trakten av Triest. Riksmuseets alla ♀ från Gottland ha röda höfter.

**Meniscus impressor** GR.: 1 ♂ utan fynduppgift. — Det 15,5 mm. långa exemplaret kan formellt anses representera en för Sverge ny art, ty THOMSON, som förmodligen ägde arten från Skåne, har ej uppgivit någon fyndort, fastän han omtalar den i sina Opusc. ent. p. 1419. I övrigt känd från mellersta Europa och England, ingenstädes allmän.

*M. setosus* FER.: $^{15}/_{8}$ 13, 1 ♀ + 1 utan fynduppgift. — En bland våra största ichneumonider och välkänd parasit hos *Cossus*, enl. MORLEY även hos sesiider(?).

**Exetastes gracilicornis** GR.: Hälsingborg $^{10}/_{6}$ 16, 1 ♂, RINGDAHL. — Ny för Sverge. Beskriven från Krim, men huvudsakligen känd från Tyskland och påvisad även från Frankrike (men ej från England); synes överallt vara sällsynt.

*E. nigripes* GR.: $^{29}/_{7}$ 08, 1 ♀; Sandhammar $^{22}/_{6}$ 13, Ystad $^{21}/_{7}$ 15, 2 ♂. — Synes i Sverge vara mindre sällsynt än i Mellaneuropa och finns åtminstone så långt norrut som Uppsalatrakten.

**Scolobates auriculatus** F. v. **niger** n. var.: $^{29}/_{4}$ 16, 1 ♀. — A specie genuina capite supra & postice — macula parva temporali excepta — cum clypeo, articulis 3 basalibus antennarum totis abdomineque toto supra, nigris, tantum differt. Long. 6,4 mm.

Detta torde vara den mörkaste kända formen i släktet, då hela översidan är svart. Därnäst kommer *S. fennicus* SCHMIED. (*crassicornis* GR. v. 1), som i likhet med övriga »arter» i detta släkte blott är grundad på färgskillnader. Huruvida dessa beteckna verkliga raser eller ej, är ännu osäkert, varför också föreliggande enstaka ex. ej ansetts böra upphöjas till art. Släktet räknas vanligen till tryphoniderna, men skiljes endast genom den korta borren och därav betingade korta hypopygium från acoenitinerna.

*Euceros pruinosus* GR. (*morionellus* HOLMG.): $^{18}/_{7}$ 15, 1 ♀. — En vitt utbredd, men överallt sällsynt art; i Sverge blott känd från Dalarna, ty THOMSON nämner den ej. Släktet ställes liksom föregående vanligen till tryphoniderna, men visar otvivelaktiga överensstämmelser med acoenitiner och lissonotiner.

*Metopius anxius* WESM.: »kläckt $^{5}/_{5}$ 91», 1 ♂ + 1 ♀ utan fynduppgift, AMMITZBÖLL; Ringsjötr. $^{3}/_{6}$ 06, 1 ♀, RINGDAHL. — Synes mindre sällsynt i Skåne än annorstädes. Utom Sverge är arten åtminstone känd från Frankrike, men ej från England. HOLMGREN nämner den från Västergötl. och Västerbotten, Riksmuseet har den dessutom från Stockholmstrakten.

*Chorinæus flavipes* BRIDG. (*brevicalcar* THOMS.): $^{30}/_{6}$ 16, 1 ♂. — Bestämningen är gjord efter MORLEY, Ichn. of Gr. Brit. 4, 1911, som lämnat den nyaste översikten av arterna och framdragit det BRIDGMAN'ska namnet. Arten är av THOMSON beskriven från Skåne och ingår i *Ch. funebris* HOLMG.

*Exochus turgidus* HOLMG.: $^{28}/_{7}$ 08, 1 ♂, AMMITZBÖLL; Engelholm $^{17}/_{9}$ 16, 1 ♀, RINGDAHL. — Denna stora, mörkbenta art är bland de lättast igenkända i släktet, men synes utanför Sverge blott vara konstaterad från Danmark och Nordtyskland. I Sverge är den funnen ända upp i Västerbotten, men torde egentligen vara en sydlig lövskogsart och är även söderut sällsynt.

*Acrotomus lucidulus* GR. (*auriculatus* THOMS.): $^{2}/_{10}$ 08 & 15, 2 ♀. — Har i följd av könens olika ansiktsteckning förts till två arter. HOLMGREN förblandade under detta namn två verkliga arter, varför hans lokaluppgifter ej äro fullt säkra.

*Cteniscus flavomaculatus* var. *basalis* STEPH. (*ustulatus* HOLMG.): 22/6 16, 1 ♀. — Skiljer sig från v. *flavilabris* HOLMG. blott genom de mörkare främre trochantererna och baktibierna och torde ej vara någon egen ras. Det STEPHENS'ska namnet framdrogs 1911 av MORLEY.

*Erromenus punctulatus* HOLMG.: 20/6 11, 1 ♀; 25/6 12, 1 ♂. — Denna på gran förekommande, jämförelsevis stora art synes vara ny för Skåne. Utomlands är den uppgiven för Nordtyskland, Frankrike och England.

*Scorpiorus ?rivalis* HOLMG.; 2/7 11, 1 ♂. — Exemplaret stämmer bäst med denna nordliga art, som förut ej är funnen i Skåne, men Riksmuseets typexemplar från Lappland avvika genom svarta trochanterer samt skarpt sned och ytterst lågt bruten nervellus. Från *S. pastoralis* GR., med vilken bearbetaren år 1909 sammanförde *rivalis*, avviker denne genom matt bakkroppsmitt, gul clypeus och felande vingareola. Arten hör däremot till den formgrupp, som dessutom innehåller *S. infestus, gilvipes* (♂ = *sordidus*), *bipustulatus* och *hilaris*, alla HOLMG., och där de verkliga arterna ännu ej äro säkert fastställda. Enligt MORLEY's beskrivning av år 1911 är den engelska *rivalis* tämligen säkert föreliggande form, och antagligen hör väl även den franska (J. DE GAULLE 1908) hit.

*Tryphon auricularis* THOMS. (*braccatus* HOLMG. nec GR.): 28/7 08, 1 ♂ + 1 utan fynduppgift. — Typerna till HOLMGREN's art saknas i Riksmuseum, men av hans beskrivning, jämförd med de exemplar, som (trol. av BOHEMAN) placerats under artetiketten (efter jämförelse med typerna?), framgår ovan meddelade synonymik.

*T. relator* THUNB. (*erythrogaster* THOMS.): Sandhammar 23/6 13, Ystad 18/7 15, 2 ♀ + 1 utan fynduppgift. — Denna ej sällsynta art påminner genom bakkroppens och baktibiernas färg om *rutilator* L., men skiljer sig ej blott genom det svarta ansiktet, utan även genom de helt röda fram-, hos ♂ även mellanlåren, de även i mitten glänsande mellanbröstsidorna samt de parallella basal- och diskokubitalribborna i framvingarna (hos *rut.* konvergenta). Av *rutilator* innehåller samlingen 1 ♀, 4 ♂, alla utom en ♂ (Grönhult 1/6 11) utan fynduppgift.

*Paniscus brachycerus* THOMS.: 1 ♂ utan fynduppgift. — Ej känd utom södra Sverge; enligt THOMSON ett flygsandsdjur.

*P. fuscicornis* HOLMG. (*gracilipes* THOMS.): Grönhult $^{9}/_{6}$ 08, 1 ♀ + 1 utan fynduppgift. — THOMSON har citerat det HOLMGREN'ska namnet vid sina bägge arter med mörka glymmer, men med orätt, emedan typexemplaren av *fuscicornia* ej tillhöra någon av dem. Alla typerna utom en ♂ tillhöra däremot *gracilipes*, vilken art således bör bibehålla sitt äldre namn. Ovannämnda ♂ är en typisk *opaculus* THOMS., etiketterad »Lhn $^{2}/_{7}$» och säkerligen ett av de skånska, av ROTH tagna exemplar, som HOLMGREN omtalar. Förkortningen betyder utan tvivel Lindholmen, samma ställe varifrån THOMSON beskrev arten.

*P. melanurus* THOMS.: Charlottenlund $^{23}/_{7}$ 15, 1 ♀. — SCHMIEDEKNECHT anser (Op. ichn. p. 1874) denna art för »normalfärgningen» av *P. testaceus* GR. och behåller därför det senare namnet. Detta är, såsom MORLEY påpekar (Ichn. Gr. Brit. 5, p. 294), oriktigt, ty GRAVENHORST's diagnos för *testaceus* lyder: »Testaceus, oculis ocellisque fuscis. m. f. (aculeo brevi)», och i beskrivningen säges om bakkroppen: »— — — testaceum, sæpe apicem versus fuscescens, aut subfuscum basin versus fulvum, r a r i s s i m e s e g m e n t i s 6 e t 7 t o t i s e t s e g m e n t o 5 a p i c e n i g r o f u s c i s» (kurs. av bearb.). Det är alltså någon av formerna med ej svart bakkroppsspets, som bör behålla det gamla namnet. Vilken, torde vara likgiltigt, emedan typerna troligen äro blandgods av flera arter.

*Parabatus cristatus* THOMS.: kläckt $^{28}/_{4}$ 16, 1 ♀. — Med exemplaret följer en brungul, något ullig kokong av 20 cm. längd, spetsig i ändarna och platt på den vita, tunna undersidan, som tydligen setat fäst på något underlag. Genom utgångshålet invid ena änden skymtar en mörk puppa. MORLEY uppger *Sarrothripus revayana*, *Halias prasinana*, *Eupithecia* sp., *Dicranura fuscula*, *Tryphæna pronuba* och *Hadena pisi* som värdar till denna vanliga art.

*Perilissus pallidus* GR.: $^{10}/_{7}$ 15, 1 ♂. — Spridd, fast sällsynt, ända upp till södra Lappland. I mellersta Europa känd från Tyskland och England.

*P. sericeus* GR. (*spiniger* THOMS.): $^{17}/_{5}$ 14, 1 ♂. — En sällsynt art, beskriven från Volhynien, sedan bekant från Skåne, Belgien, Steiermark, Frankrike och Tyskland. Sista

bukledens egendomliga beväpning hos ♂ upptäcktes först av THOMSON.

*Eclytus ornatus* HOLMG.: $^{13}/_{9}$ 16, 1 ♀. — Vanlig i fjällens björkregion, men högst sällsynt i södra Sverge, liksom i mellersta Europa. Arten är säkert skild från den sydliga *E. exornatus* GR., ej blott genom den normala bristen på vingareola, utan också genom det bakåt något avsmalnande huvudet med föga rundade tinningar samt mellanryggens mörkare (hos ♀ röda) grundfärg. Bearbetaren har sett THOMSON's bägge skånska ♀ av *exornatus* i Lund och en dansk ♂ i Riksmuseum. De tillhöra utan tvivel den GRAVENHORST'ska arten, som utmärkes av det bakåt ej avsmalnande huvudet med starkt rundade tinningar, den gula mellanryggen med 3 mörka längsstrimmor (♂♀ lika) samt vingareolan.

*Lathrolestes caudatus* THOMS.: $^{29}/_{8}$ 16, 1 ♀. — Beskriven liksom föregående från Norrland, men ej förrän nu återfunnen. Det 5 mm. långa ex. stämmer så väl med THOMSON's korta beskrivning, att något tvivel om arten ej finns, men benen äro ej enbart röda, utan höfterna utom spetsen, en basalfläck ovanpå bakbenens trochanterer, deras lår på insidan, deras tibier i spetsen samt deras tarser utom 1. ledens bas äro svarta eller mörkbruna; gula äro antennernas undersida vid basen, mandiblerna utom spetsarna och de bakersta trochantererna (utom v. basen); vitaktiga palperna, höftspetsarna, de främre trochantererna och alla sporrarna. Borrslidan är nästan så lång som 1. tergiten.[1]

**Mesochorus ?alpigenus** STROBL: $^{20}/_{8}$ 09, 1 ♀. — Ny för Sverge, om bestämningen är riktig, vilket förefaller mycket sannolikt. Arten hör till de få med helt svart ansikte och ljusa mandibler, och beskrivningen stämmer fullständigt utom baklåren, som äro röda med blott en svagt brun basalfläck på undersidan. Beskriven från Steiermark 1903 och sedan ej återfunnen.

*Rhæstes rufipes* HOLMG.: $^{17}/_{6}$ 16, 1 ♀. — Uppgavs ännu

[1] *L. clypeatus* ZETT.: $^{31}/_{5}$ 17, 1 ♀. — Hittills blott känd från Lappland, men bearbetaren har dessutom av kand. R. MALAISE erhållit 2 ♀ från Resarö norr om Vaxholm, tagna i en liten igenväxt mosse somm. 1917. Det skånska ex. meddelat av d:r H. NORDENSTRÖM i Linköping, som haft d:r AMMITZBÖLLS sista sommarskörd till bestämning.

1913 som blott funnen i Sverge. Här förekommer den emellertid i hela landet ända till södra Lappland, men överallt helt enstaka. Varken HOLMGREN eller THOMSON omtala arten som skånsk.

*Prosmorus rufinus* GR. var. *robustus* (*Homaspis* THOMS. ut sp.): 14/7 16, 1 ♀. — Det nära 15 mm. långa ex. har bakhöfterna svarta med rödbrun spets och undersida. Huvudarten är känd från Mellaneuropa till Västergötland, och bearbetaren har funnit en ♀ i Uppsalatrakten. Varieteten är beskriven som egen art från Schlesien, men torde rättfärdiga SCHMIEDEKNECHT's tvivel och på sin höjd vara en storväxt ras.

*Hadrodactylus femoralis* HOLMG. (*nigricoxa* THOMS.): Tunbyholm 12/6 16, 1 ♂; Ystad 25/6 16, 1 ♀. — Hannen är typisk, men ♀ tillhör varianten *nigricoxa*, som har baklåren röda med svart spets, men i övrigt liknar huvudarten. Den THOMSON'ska *H. femoralis* synes möjligen avvika från HOLMGREN's, såvida man av uttrycket (vid *nigricoxa*): »*H. femorali* simillimus, sed coxæ omnes nigræ», bör sluta sig till, att *femoralis* THOMS. har ljusa främre höfter. I så fall måste den vara detsamma som *confusus* HOLMG., vilket ej är orimligt, ty bearbetaren har redan 1909 påpekat, att THOMSON's *confusus* är en annan art än den HOLMGREN'ska.

*H. flavifrontator* THUNB. (*bidentulus* THOMS.); 14/6 09, 22/6 16, 2 ♂ + 1 utan fynduppgift. — Den allmännaste arten af *typhæ*-gruppen, som utom i hela Skandinavien finns åtminstone i Finland, Tyskland och Schweiz.

*H. macrodactylus* (*Mesoleptus* HOLMG., *Gausocentrus* THOMS. nec FÖRST., *Gunomeria* SCHMIED.): 2/6 16, 1 ♂. — För denna sydliga, tämligen sällsynta art (jämte en utländsk) har THOMSON upprättat ett eget släkte, men de från *Hadrodactylus* avvikande karaktärerna äro ingalunda generiska, och i fråga om baktarsernas proportioner föreligger tvärtom en extrem utbildning av den för *Hadrodactylus* utmärkande stora kloleden. Lever i sumpvegetation, liksom de flesta andra arter av släktet.

*H. tarsator* THOMS.: 31/5, 17/7 12, 2 ♀; 2/6 16, 1 ♂. — Hör liksom *flavifrontator* till *typhæ*-gruppen. Genom det säkra fastställandet av dessa två arter framgår, att *H. typhæ*

auct. verkligen i enlighet med THOMSON's åsikt är en komplex av flera arter, vilket nyare författare och även bearbetaren varit benägna att tvivla på.

*Ipoctonus fuscicornis* HOLMG. nec THOMS. (*fulviventris* THOMS.): $^{2}/_{7}$ 11, 1 ♀. — Av HOLMGREN's både beskrivning och typer framgår, att THOMSON missuppfattat arten och med orätt fört den till släktet *Phobetus*.

*Synomelix albipes* GR. var. ♂ *ochrostoma* GR (sp. genuina = *Pantorhæstes curvulus* THOMS.; var. = *Spudæus ochrostomus* GR., THOMS.): $^{23, 24}/_{6}$ 08, 5 ♂. — Skillnaden i clypeus mellan *Synomelix* och *Pantorhæstes* är, då kroppen i övrigt visar full generisk överensstämmelse, för obetydlig att skilja släkten på. Rasen *ochrostoma*, med hannens ansikte blott nedtill gult, synes vara uteslutande en låglandsform, ty alla ♂ bearbetaren sett från våra fjäll ha hela ansiktet gult.

*Syndipnus lateralis* GR. (*punctiscuta* THOMS.): $^{29}/_{6}$ 11, 1 ♀, — Ej allmän, men spridd från Mellaneuropa till lapska fjällens björkregion, huvudsakligen i sumpvegetation.

*Scopesus rufonotatus* HOLMG.: $^{15}/_{7}$ 16, 1 ♂. — Exemplaret har gula skulderfläckar och 2. tergiten v. basen svartaktig, 4. vid basen rödbrun. Arten anföres av SCHMIEDEKNECHT (1914) blott från Sverge, men DE GAULLE upptar den 1908 även som fransk. Nordligast synes den vara funnen i Stockholmstrakten.

*Mesoleius tenuiventris* HOLMG.: $^{22}/_{6}$ 12, 1 ♀. — Förekommer vid vatten från mellersta Europa åtminstone till Jämtland.

*Bassus lætatorius* F.: $^{9, 12}/_{9}$ 07, $^{3}/_{8}$ 12, $^{3, 5}/_{6}$ 16, Sandhammar $^{22}/_{6}$ 13, 7 ♀. — Allmän art, men i Europa hittills blott ♀ funnen. Troligen för länge sedan inkommen från Nordamerika, där ♂ finnes. Härför talar även, att arten blott träffas i bebyggda trakter.

*Homotropus hygrobius* THOMS.: $^{22}/_{6}$ 16, 1 ♂. — Tämligen sällsynt vid vatten liksom sin närmaste släkting, *H. signatas* GR. (som även finns i samlingen). MORLEY, som anför denna art från England, tvivlar på dess arträtt. I så fall vore den en melanistisk varietet av *signatus*; bearbetaren har sett för litet av dem för att uttala en åsikt.

*H. tarsatorius* Pz.: $^{2}/_{7}$ 16, 1 ♀, kläckt ur vidstucken dipterpuppa (syrphid?) med avsmalnande framände och utgångshålet nära bakänden på ryggsidan. Utan tvivel är »*Bassus*» *borealis* HOLMG. en melanistisk, alpin form av denna art från Lappland.

*Promethes albicoxa* THOMS.: 1 ♀ utan fynduppgift. — Sällsynt art på sumpiga ställen. Synes ej vara känd norr om Skåne, men väl i en god del av Mellaneuropa.

*Enicsopilus repentinus* HOLMG.: Grönhult juli 09, 1 ♂. — Denna sällsynta art, vår enda med 1 hornfläck i framvingarna, påträffades först av THOMSON i Skåne. Nordligast är den funnen i Värmland, sydligast i Frankrike och Schweiz (var. *Tournieri* VOLL.)

*Ophion ?distans* THOMS.: Ekholmen $^{4}/_{7}$ 88, 1 ♀; 1 ♂ utan fynduppgift. — Liksom *O. longigena* THOMS. är denna form på grund av den knapphändiga originalbeskrivningen ofullständigt känd. De föreliggande 2 ex. avvika från den i samlingen väl företrädda *luteus* genom de mindre ocellerna och de mera kortledade antennerna (1. strängleden = skaft + pedicell). Om utbredningen kan ej mycket sägas; nordligast är arten, såvitt bekant, tagen vid Stockholm.

**O. longicornis** BRAUNS: Engelholm $^{25}/_{4}$ 16, 1 ♀. RINGDAHL. — Ny för Sverge. Bearbetaren ägde förut en skånsk ♂ av denna art tagen av H. MUCHARDT i Hälsingborg. Förut känd från Tyskland och England.

*Campoplex falcator* F.: $^{15}/_{10}$ 11, 1 ♀. — Exemplaret är kläckt ur en vidstucken, ljusbrun, ullig kokong med utgångshålet som vanligt beläget nära, men ej i ena änden. Enligt MORLEY är arten kläckt ur åtminstone 14 olika nattfjärilar, men träffas sällan i det fria och då alltid på hösten.

**Nemeritis canescens** GR.: $^{8}/_{8}$ 16, 1 ♀. — Härstammande från Medelhavsländerna, har denna lätt igenkännliga art under de sista tio åren dykt upp på flera oväntade håll. SCHMIEDEKNECHT anför den ännu 1909 blott från Sydeuropa och Mindre Asien; 1908 är den dock i J. DE GAULLE, Catalogue syst. & biol. upptagen som fransk med *Ephestia elutella* och *kuehniella* som värdar. THOMSON kände arten blott från Sydeuropa och Mindre Asien. Omkring 1906—08 fann bearbetaren den i Uppsala i två långt skilda gårdar, märkligt

nog med bageri i bägge, så att djuren tydligen kommo från dessa. Endast ♀ är funnen i Sverge, varför fortplantningen här måste vara partenogenetisk (liksom hos *Bassus lætatorius* F. i Europa). I MORLEY's Ichn. of Gr. Brit. 5, 1914 får man de första närmare uppgifterna om levnadssättet. De importerade djuren leva alla hos malen *Ephestia kuehniella*, ett känt skadedjur i kvarnar, varifrån de sedan spridas till bagerierna. Utom Europa är denna nyttiga parasit införd till Japan, Hawaii och sydöstra Australien, kanske under något annat namn även till Amerika.

*Omorga coracina* THOMS.: 2/6 16, 1 ♀. — Antagligen denna art, då postpetioli svällda form stämmer med beskrivningen. Av denna lilla grupp har THOMSON beskrivit 6 arter, varav 5 funna i Skåne, en enligt min mening för stark uppdelning. Nordligast var artgruppen känd från Dalsland, men bearbetaren fann en form (?*liogaster* THOMS.) ej sällsynt i Lima socken i Dalarna.

*Anilasta horticola* GR.: »kläckt 17/6 89 från — — — (oläsligt) på fur», 1 ♂. — I Sverge blott känd från Öland. Avviker från följande art bl. a. genom kort borr och mörkt vingmärke.

*Anilasta rapax* GR. (*Limneria brevicornis* HOLMG.): 18/5 11, 1 ♀. — Funnen från Schweiz till Stockholmstrakten, överallt enstaka. Avviker från övriga arter i släktet genom sin långa borr, från *Angitia*, där borren skulle passa, genom det tunna huvudet och de korta bakkroppslederna.

*Angitia melania* THOMS.: Charlottenlund 23/7 15, 1 ♂. — ♂ a descriptione feminæ facie vix angustata, trochanteribus anterioribus totis, posticis apice albidis (coxis tamen anticis fere totis nigris), femoribis posticis basi infuscatis, differt. Long. 4 mm.

En av de få arterna utan vingareola. Beskriven i honkönet från Skåne, men sedan ej återfunnen. Exemplaret stämmer så väl med beskrivningen på ♀, att bestämningen torde vara säker.

*A. nana* GR.: 11/6 11, 1 ♂; 15/6 11, 1 ♀. — Vitt spridd på kontinenten och i England, men i Sverge blott känd från Gottland. Arten kännes igen på baktibiernas breda, vita mittring utan basalring, den korta 2. tergiten, de ljusa framhöfterna

och den sneda vingareolan. Exemplaret mäter fullt 4 mm. Hannen är melanistisk så till vida, att de främre höfterna blott i yttersta spetsen äro ljusa och att baklåren äro svarta med yttersta basen röd. Efterryggen (mediansegmentet) är grövre skulpterat än hos ♀ med längre, baktill öppen area centralis. Bakkroppens tergiter äro som vanligt längre än hos ♀ och hela kroppslängden är något större.

*A. trochanterata* THOMS.: $^{6}/_{6}$ 09, 1 ♀. — Beskriven från Skåne, sedan återfunnen i Frankrike och på Färöarna. Det föreliggande ex. har de främre trochantererna ljusa med en svart prick på vardera leden, baklåren med blott en liten mörk fläck på basens undersida. Baktibierna ha emellertid orent gulaktig, ej rent vit teckning (som hos *fenestralis*). THOMSON's förmodan, att detta kunde vara *Limneria volubilis* HOLMG., slår ej in. Den senares typer höra till sl. *Omorga* och åtminstone delvis till *O. borealis* ZETT.

*Pyracmon xoridiformis* HOLMG.: $^{28}/_{6}$ 12, 1 ♂. — Ett jätteexemplar om 13 mm. Hittills blott känd från norra Sverge, mellersta Norge och Alperna. Bearbetaren har funnit en ♂ i Uppsalatrakten (se Ent. T. 1904, p. 119).

*Sagaritis annulata* GR.: $^{16}/_{5}$ 11, 2 ♀. — var. *maculipes* (TSCHEK ut sp.): $^{28}/_{8}$ 07, 1 ♀. — Dessa begge former anses ännu som olika arter, men visa blott färgskillnader, i det baklårens mitt och bakkroppens sidor (i yttre hälften) äro röda hos *maculipes*, svarta hos *annulata*. THOMSON's beskrivning på *annulata* lämnar utrymme även för den av honom ej nämnda *maculipes*.

*S. Thomsoni* RN (*zonata* THOMS. nec GR.): $^{24}/_{5}$ 11, 1 ♀. — Att THOMSON's *S. zonata* ej är den GRAVENHORST'ska, har, såvitt jag vet, först SCHMIEDEKNECHT 1909 uttalat i tryck. Han förde emellertid den förra arten till *maculipes* TSCHEK, vilket är oriktigt och av bearbetaren påpekats i Zool. Jahrb. (Sept.) 39: 1, 1915, p. 94). Den THOMSON'ska arten var ny och utmärkes av baktibiernas mörka bas, medan mitten är brett vit. I Riksmuseum finnas ett par ♀ från Småland (BOHEMAN) bland *S. zonata* HOLMG., en blandart som även innehåller *maculipes* TSCHEK.

*Schizoloma amictum* F.: Kristianstad $^{20}/_{7}$ 10, 1 ♂. RINGDAHL. — Hos ♂ äro de två första baktarslederna starkt för-

tjockade, och 2. ledens undersida bär en bred intryckning från basen till nära spetsen. Denna intryckning är fylld med behåring, en fortsättning på den påfallande täta behåringen på 1. ledens undersida. Denna könskaraktär synes ej vara observerad av föregående författare.

*Aphanistes ruficornis* GR.: $^{25}/_{9}$ 98, 1 ♀. — Exemplaret är av maximistorlek, 25 mm., och har mellanbröstets framkant utbildad ända upp. I Sverge blott funnen sällsynt i Skåne och Halland; även i Mellaneuropa sällsynt. Som värdar uppgivas *Gastropacha piniperda* från Tyskland och *Sphinx pinastri* från Ungern.

*Exochilum circumflexum* L. var.: Grönhult $^{5}/_{10}$ 07, 1 ♀ + 1 ♀, 2 ♂ utan fynduppgift, alla med svart skutell (denna vanligen gulfläckad).

*Anomalon procerum* GR.: Grönhult $^{1}/_{6}$ 14, 1 ♀. — Denna sällsynta art var i Sverge blott känd från Kinnekulle och Stockholmstrakten. Bearbetaren har tagit en ♀ i Uppsalatrakten nära Mälaren, flygande i en unggran.

*Barylypa uniguttata* GR.: $^{22}/_{4}$ 13, 1 ♀. — Endast en ♀ från trakten av Lund var förut känd som svensk (THOMSON). Bearbetaren har en dansk ♂ av denna lilla sällsynta art, tagen av den bekante neuropterkännaren hr P. ESBEN-PEDERSEN, Silkeborg.

*Cremastus infirmus* GR.: $^{6}/_{6}$ 16, 1 ♂. Denna ända upp till södra Lappland funna art uppges av THOMSON som »ej sällsynt i Sverge och Tyskland», vilket emellertid blott kan gälla södra Sverge, ty redan i Svealand är hela släktet sällsynt. THOMSON's omnämnande av hannens egendomliga forceps upprepas varken av SCHMIEDEKNECHT eller MORLEY, och den senare säger sig uttryckligen ej ha sett någon ♂.

*Diaparsus nutritor* GR.: $^{18}/_{7}$ 16, 1 ♀; Ystad $^{17}/_{9}$, Löberöd $^{24}/_{9}$ 16, 2 ♂. — Bägge könen stämma överens i den sneda areolarnerven, som direkt fortsättes av 2. rekurrenta nerven, men färgen är betydligt olika. Honan har alla höfter samt bakkroppen från 2. tergiten nästan helt röda, medan bägge ♂ ha dessa delar svarta samt baklåren brunaktiga (♀ röda). Från THOMSON's beskrivning avviker honans grova antennsträng, som har 26 leder och ej når spetsen av 1. tergiten. Hannarna ha smärta antenner med strängen hos den ena

28-, hos den andra 35-ledad. Detta fynd synes mig tala för, att *D. nutritor* och *erythrostomus* GR. ej äro skilda arter, utan blott färgvarianter (raser?).

*Thersilochus gibbus* HOLMG.: Engelholm $^{25}/_{4}$ 16, 1 ♀. RINGDAHL. — I Sverge förut blott känd från Dalarna och Bohuslän. Utomlands uppgiven för Steiermark (STROBL), men blott ♂, varför bestämningen torde vara ganska osäker.

III. **Braconidæ.**

*Rhogas miniatus* H.-SCH.: 1 ♀ utan fynduppg.; *Glyptomorpha variegata* BOH. (*Vipio guttiventris* THOMS.): $^{3}/_{6}$ 09, 1 ♀; *Agathis syngenesiæ* NEES: $^{10}/_{8}$ 13, 1 ♀. — Dessa tre flygsandsarter äro alla förut kända från Skåne, *Glyptomorpha* t. o. m. först beskriven därifrån.

**Coelinius viduus** HAL.: $^{12}/_{7}$ 11, 1 ♀; $^{3}/_{7}$ 16, 1 ♂. — Ny för Sverge. Avviker från övriga svenska arter genom svarta ben.

*Aspilota (Synaldis) parvicornis* THOMS.: $^{30}/_{6}$ 09, 1 ♂. — ♂ a ♀ antennis basi minus attenuatis, abdomine fortiter depresso pedibusque magis infuscatis, differt. Long. 1,4 mm.

Beskriven från Skåne, men blott ♀. Antennsträngen är hos föreliggande ♂ 14-ledad.

IV. **Evaniidæ.**

*Brachygaster minutus* LEACH.: $^{8}/_{7}$ 16, 1 ♂. — Denna lilla, på högsommaren ej sällsynta parasit på vår enda vilda kackerlacka går troligen ej så långt mot norden som sin värd. Nordligaste mig bekanta fyndort är Järfsö i Hälsingland, där prof. CHR. AURIVILLIUS fann ett exemplar i juli 1913.

---